

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Dalsze działania po konferencji w Paryżu”**(opinia z inicjatywy własnej)**

(2016/C 487/04)

Sprawozdawczyni: **Tellervo KYLÄ-HARAKKA-RUONALA**

Decyzja Zgromadzenia Plenarnego	26.4.2016
Podstawa prawna	Art. 29 ust. 2 regulaminu wewnętrznego Opinia z inicjatywy własnej
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja Rolnictwa, Rozwoju Wsi i Środowiska Naturalnego
Data przyjęcia przez sekcję	5.9.2016
Data przyjęcia na sesji plenarnej	21.9.2016
Sesja plenarna nr	519
Wynik głosowania	129/0/0
(za/przeciw/wstrzymało się)	

1. Wnioski i zalecenia

1.1. Porozumienie z Paryża to pożądane globalne zobowiązanie do łagodzenia zmiany klimatu. Obecnie głównym zadaniem jest zapewnienie ratyfikacji, wdrożenia i dalszego rozwinięcia porozumienia. W niniejszej opinii EKES przedstawia swoje poglądy na temat głównych kierunków długofalowych działań zmierzających do neutralności pod względem emisji dwutlenku węgla na świecie, zgodnie z postanowieniami porozumienia.

1.2. Ogromne wyzwania w skali światowej wymagają znacznej zmiany w podejściu Unii Europejskiej. Zamiast koncentrować się wyłącznie na emisjach gazów cieplarnianych, UE powinna zastanowić się, w jaki sposób może pomóc w osiągnięciu największych korzyści dla klimatu z perspektywy globalnej. EKES wzywa więc Komisję do przygotowania długofalowej strategii dotyczącej rozwijania i maksymalnego wykorzystania globalnego ekologicznego odcisku dłoni UE ⁽¹⁾.

1.3. Unia powinna również poszukiwać rozwiązań korzystnych z gospodarczego, społecznego i ekologicznego punktu widzenia. Komitet apeluje więc do Komisji o takie opracowanie strategii, by służyła ona wzmocnieniu gospodarki unijnej oraz dobrobytu obywateli, a jednocześnie łagodziła zmianę klimatu.

1.4. Aby osiągać znaczący wpływ na klimat i unikać ucieczki emisji, inwestycji i miejsc pracy, niezbędne jest zaangażowanie w wymiarze globalnym. EKES wzywa Komisję do dalszego angażowania się w aktywną dyplomację klimatyczną w celu promowania szerokiego wdrożenia porozumienia paryskiego i zachęcania największych gospodarek do podwyższenia poziomu ich zobowiązań do podobnie ambitnego co UE. Komitet apeluje też do Komisji o włączenie kwestii związanych z klimatem do wszystkich dziedzin polityki zewnętrznej, zwłaszcza takich jak handel i inwestycje oraz współpraca na rzecz rozwoju.

1.5. W wymiarze praktycznym UE może najskuteczniej przyczynić się do łagodzenia zmiany klimatu, eksportując technologie i rozwiązania służące obniżeniu emisji i zwiększeniu pochłaniaczy, oraz wprowadzając na światowy rynek produkty o mniejszych emisjach niż jej konkurenci. EKES apeluje zatem o silny impuls dla innowacji – od badań naukowych po wprowadzanie na rynek – tak by zapewnić Unii Europejskiej miejsce w światowej czołówce dostawców rozwiązań klimatycznych. Szczególną uwagę należy poświęcić potencjałowi MŚP.

⁽¹⁾ „Odcisk dłoni” jest miarą korzystnego oddziaływania na środowisko lub społeczeństwo, podczas gdy „śląd” mierzy negatywne skutki w postaci np. emisji. (Norris 2015). Zatem „ekologiczny odcisk dłoni” stanowi miarę pozytywnego wpływu na klimat, w wyniku zmniejszenia emisji lub zwiększenia pochłaniaczy. Ekologiczny odcisk dłoni UE jest sumą pozytywnych skutków działań UE na całym świecie.

1.6. W odniesieniu do wewnętrznego wymiaru polityki klimatycznej Unia powinna dążyć do stworzenia unii klimatycznej, której działania wewnętrzne byłyby aktywne, skuteczne i spójne. Obecnie wszystkie wysiłki trzeba skoncentrować na wdrożeniu podjętych do tej pory decyzji. Zarówno Komisja jak i państwa członkowskie mają tu swoje role do odegrania.

1.7. EKES wzywa ponadto Komisję do oparcia długofalowej strategii na podejściu zintegrowanym. W przyszłości należy pomyśleć o rozwoju powiązanych „unii” jednolitego rynku, zwłaszcza w dziedzinie energii, transportu, cyfryzacji, przemysłu, rolnictwa, kapitału i innowacji. Należy także zwrócić szczególną uwagę na wyzwania związane ze zrównoważonymi systemami żywnościowymi i na rolę pochłaniaczy dwutlenku węgla.

1.8. Podczas realizacji celów wyznaczonych w porozumieniu paryskim, należy w maksymalnym stopniu wykorzystywać mechanizmy rynkowe. Obiektywnym i skutecznym sposobem zapewnienia współdziałania wszystkich podmiotów rynkowych byłoby wprowadzenie ogólnoświatowego systemu opłat za emisje dwutlenku węgla. EKES zachęca Komisję, by aktywnie badała różne opcje i środki i współpracowała z innymi krajami w dążeniu do wprowadzenia ogólnoświatowego systemu opłat za emisje dwutlenku węgla.

1.9. Nakreślona w Paryżu droga do gospodarki neutralnej pod względem emisji dwutlenku węgla jest niezwykle wymagająca. Aby pokierować transformacją w sprawiedliwy i kontrolowany sposób i pomóc przedsiębiorstwom i obywatelom dostosować się do zmian oraz rozwijać nowe rozwiązania i kompetencje, należy w ramach strategii klimatycznej wprowadzić odpowiednie środki dostosowawcze.

1.10. To podmioty społeczeństwa obywatelskiego swoimi działaniami w terenie spowodują przejście na gospodarkę neutralną pod względem emisji, podczas gdy zadaniem decydentów politycznych jest zapewnienie im sprzyjających warunków i finansowania, a także podnoszenie świadomości na temat wszystkich dostępnych możliwości finansowania. Należy rozwijać podejście oparte na wielopoziomym sprawowaniu rządów, które ułatwia społeczeństwu obywatelskiemu działanie na rzecz klimatu i usuwa przeszkody w tym zakresie. Komitet ma nadzieję, że zostanie w pełni włączony zarówno w rozwijanie takiej spójnej infrastruktury obejmującej różne podmioty, jak i w przygotowanie długofalowej strategii klimatycznej UE.

2. Unia jako mocny podmiot na globalnej scenie klimatycznej

2.1. Wynikiem konferencji klimatycznej w Paryżu (COP21) było międzynarodowe zobowiązanie się do ograniczenia globalnego ocieplenia dużo poniżej 2 °C oraz poczynienia wysiłków w celu dalszego ograniczenia wzrostu temperatury do 1,5 °C powyżej poziomów preindustrialnych. Będzie to wymagać olbrzymiego zmniejszenia emisji globalnych, co wiąże się z radykalnymi zmianami w społeczeństwach.

2.2. Stojące przed nami globalne wyzwania wymagają radykalnej zmiany podejścia UE do łagodzenia zmiany klimatu. Niezwykle istotne jest, by UE poczyniła znaczne wysiłki z myślą o wywarceniu skutecznego wpływu w skali światowej. Zamiast jedynie zmniejszać ślad węglowy, Unia powinna zatem dążyć do zwiększenia swojego „ekologicznego odcisku dłoni”.

2.3. Aby rozwiązywać problemy klimatyczne i unikać ucieczki emisji, inwestycji i miejsc pracy, niezbędne jest zaangażowanie w wymiarze globalnym. UE odegrała przewodnią rolę przed konferencją w Paryżu i podczas jej trwania i powinna kontynuować działania w tym duchu w związku z nadchodzącą Konferencją Stron. W ramach **dplomacji klimatycznej** Unia powinna koncentrować się na krajach o najwyższych emisjach gazów cieplarnianych, a także na krajach, które są jej największymi konkurentami bądź najbardziej obiecującymi gospodarczo partnerami. Tak więc dyplomacja klimatyczna i gospodarcza muszą się uzupełniać.

2.4. Najwięcej emisji mają Chiny (ponad 25 % emisji światowych), USA (ok. 15 %) i UE (10 %). Zgodnie z prognozami do 2030 r. emisje UE mają spaść do poziomu około 5 %. Zatem aby wywierać jak największy wpływ na łagodzenie zmiany klimatu, Unia musi zdecydowanie starać się zachęcać inne państwa do bardziej ambitnych działań.

2.5. W wymiarze praktycznym UE może najskuteczniej przyczynić się do łagodzenia zmiany klimatu, eksportując **niskoemisyjne rozwiązania** i wprowadzając na światowy rynek produkty o mniejszych emisjach niż jej konkurenci.

2.6. Oprócz USA również Chiny i inne szybko rozwijające się kraje stały się ważnymi dostawcami niskoemisyjnych technologii. W ciągu ostatnich 5 lat w niektórych sektorach, zarówno na rynkach eksportowych, jak i krajowych, UE doświadczyła faktycznego spadku, a jej niegdyś przewaga technologiczna w skali światowej została zatracona. Komisja Junckera dąży wprawdzie do zajęcia pozycji światowego lidera w dziedzinie energii odnawialnej, lecz cel ten jest coraz bardziej odległy.

2.7. Pilnie potrzeba więc nowych i dodatkowych zachęt, aby Unia odzyskała wiodącą pozycję w dziedzinie rozwiązań klimatycznych. Możliwości w skali światowej obejmują szeroki wachlarz technologii, produktów, usług i wiedzy oraz ogólne modele produkcji i konsumpcji. Eksport wiedzy fachowej na temat pochłaniaczy dwutlenku węgla, jak np. zrównoważone zarządzanie lasami i zalesianie, również należy postrzegać jako szansę na wywarcie wpływu w skali światowej.

2.8. EKES z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Komisja Europejska przystąpiła ostatnio do Mission Innovation, inicjatywy wiodących gospodarek na świecie, które zobowiązały się do podwojenia w ciągu najbliższych pięciu lat inwestycji w badania naukowe i rozwój w dziedzinie czystej energii.

2.9. Skuteczna **polityka handlu i inwestycji** jest nieodzownym narzędziem wprowadzania rozwiązań niskoemisyjnych oraz promowania drogi ku neutralnej pod względem emisji gospodarce światowej. W celu zagwarantowania pozytywnych wyników, kwestie klimatyczne muszą stanowić integralną część negocjacji w sprawie umów handlowych i inwestycyjnych. Należy dążyć do likwidacji barier w handlu przyjaznymi dla klimatu produktami, technologiami i rozwiązaniami. Istotną rolę w tym zakresie pełniłaby umowa w sprawie towarów środowiskowych. Wspólne rozwiązania są również niezbędne w celu uniknięcia zakłóceń w handlu powodowanych różnicami w strategiach i wymaganiach dotyczących klimatu w różnych regionach.

2.10. Odnośnie do **polityki rozwoju**, podczas COP21 wydłużono do 2025 r. obecny zadeklarowany przez kraje rozwinięte docelowy poziom finansowania działań na rzecz klimatu wynoszący 100 mld USD rocznie oraz wezwano do przygotowania praktycznego planu działania dotyczącego sposobu osiągnięcia tego celu. Poszczególne kraje również podjęły zobowiązania dotyczące finansowania. Teraz ważne jest wypełnienie tych obietnic i wykorzystanie funduszy w sposób rozsądny pod względem gospodarczym, środowiskowym i społecznym. Jak zaproponował EKES w kontekście strategii UE-Afryka, potrzebne są kampanie podnoszenia świadomości, aby dostarczać informacji o dostępie do finansowania dla podmiotów społeczeństwa obywatelskiego, zwłaszcza w krajach rozwijających się.

2.11. Współpraca techniczna ma również do odegrania ważną rolę w polityce rozwoju. Należy tu pamiętać o odpowiednim zabezpieczeniu praw własności intelektualnej, jako kluczowych dla innowacji. Istotne jest również, by oferowane rozwiązania technologiczne były dostosowane do warunków krajów rozwijających się i w duchu partnerstwa wspierały te kraje w dążeniu do niskoemisyjnego wzrostu gospodarczego, bez utrudniania ich rozwoju. Ponadto potrzebne jest budowanie zdolności w celu wspierania krajów rozwijających się w łagodzeniu zmiany klimatu i dostosowaniu się do niej.

2.12. Zasadniczo zagadnienia związane ze zmianą klimatu należy uwzględniać we wszystkich zewnętrznych politykach UE, tak by wspierać realizację porozumienia paryskiego na całym świecie.

3. W kierunku skuteczniejszej unii klimatycznej

3.1. Aby zapewnić solidną podstawę dla uzyskania pozycji solidnego gracza na arenie międzynarodowej, UE powinna dążyć do stworzenia unii klimatycznej, której działania wewnętrzne byłyby skuteczne, spójne i wiarygodne. Unia klimatyczna musi być przede wszystkim unią działania. Obecnie wszystkie wysiłki trzeba skoncentrować na wdrożeniu podjętych do tej pory decyzji. Zarówno Komisja, jak i państwa członkowskie mają tu swoje role do odegrania.

3.2. Ponieważ łagodzenie zmiany klimatu dotyczy wszystkich sektorów gospodarki, unia klimatyczna musi opierać się na zintegrowanym podejściu. Należy więc opracować dalsze działania związane ze zmianą klimatu jako część powiązanych „unii”, takich jak unia energetyczna, jednolity europejski obszar transportu, jednolity rynek towarów i usług, jednolity rynek cyfrowy, europejska polityka przemysłowa, wspólna polityka rolna, unia rynków kapitałowych i Unia innowacji. Trzeba także znaleźć optymalne podejście łączące wspólną politykę UE w dziedzinie klimatu oraz jej wdrażanie na szczeblu krajowym.

3.3. UE powinna wywiązać się ze swoich zobowiązań dotyczących klimatu, tak aby wzmocnić gospodarkę i zwiększyć dobrobyt obywateli. Polityki klimatycznej nie należy postrzegać jedynie jako wyważenia aspektów gospodarczych, społecznych i środowiskowych. Ważne jest dążenie do rozwiązań korzystnych dla wszystkich tych aspektów. W tym celu trzeba podjąć wysiłki, by pobudzić niskoemisyjny wzrost gospodarczy, w pełni wykorzystując możliwości stwarzane przez cyfryzację, czyste technologie, biogospodarkę i gospodarkę o obiegu zamkniętym.

3.4. Istotne **inwestycje** niskoemisyjne potrzebne są zarówno na całym świecie, jak i w UE. Kwestie dotyczące klimatu powinny wchodzić do kryteriów finansowania programów inwestycji publicznych, włączając w to wykorzystanie funduszy UE. Zasadnicze znaczenie ma współpraca publiczno-prywatna oraz role Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych i Europejskiego Banku Inwestycyjnego. EKES z zadowoleniem przyjmuje utworzenie Europejskiego portalu projektów inwestycyjnych i Europejskiego Centrum Doradztwa Inwestycyjnego. Podkreśla, że progi dotyczące projektów nie mogą wykluczać mniejszych projektów.

3.5. Jeśli chodzi o sektor prywatny, inwestycje w technologie niskoemisyjne podlegają takim samym warunkom jak wszelkie inne inwestycje. Aby móc w pełni wykorzystać możliwości i potencjał gospodarczy związane z łagodzeniem zmiany klimatu, niezbędne jest zachęcające, konkurencyjne i stabilne otoczenie biznesu.

3.6. Aby zająć miejsce w czołówce globalnych technologii i rozwiązań z zakresu klimatu, UE musi zainwestować w otoczenie sprzyjające **innowacjom**, co obejmuje badania, rozwój, pilotaż, demonstracje i wprowadzanie na rynek oraz ekspansję w skali międzynarodowej. Należy zwrócić szczególną uwagę na potencjał innowacji i wchodzenia MŚP na rynki międzynarodowe. W tym celu trzeba dopilnować, by dostęp do środków finansowych nie stanowił przeszkody dla MŚP.

3.7. **Energia** leży w centrum procesu transformacji z uwagi na to, że większość emisji gazów cieplarnianych pochodzi z produkcji energii. Najważniejsze kroki w tej dziedzinie to zastąpienie paliw kopalnych niskoemisyjnymi źródłami energii oraz poprawa efektywności energetycznej we wszystkich sektorach i w wypadku wszystkich rodzajów działalności. Coraz szersze korzystanie z elektryczności przez społeczeństwo, tam gdzie zastępowane są paliwa kopalne, może znacznie przyczynić się do ograniczenia emisji. Jedną z głównych szans, ale i wyzwaniem, jest opracowanie rozwiązań dotyczących magazynowania energii elektrycznej.

3.8. W odniesieniu do obniżenia emisyjności **transportu**, zwłaszcza transportu drogowego, konieczne jest wprowadzenie szeregu różnych środków. W procesie transformacji ważną rolę odgrywają elektryczność i alternatywne źródła energii, zaawansowane biopaliwa, poprawa efektywności energetycznej pojazdów i logistyki, większe wykorzystanie niskoemisyjnych rodzajów transportu, współmodalność i transport publiczny, a także planowanie przestrzenne. W odniesieniu do transportu morskiego i lotnictwa, EKES wzywa do przyjęcia ambitniejszych celów globalnych w ramach IMO i ICAO.

3.9. Powodzenie działań zmierzających do obniżenia emisyjności wymaga też rozwoju **produktów** i metod **produkcji**. Największe możliwości wiążą się ze znalezieniem innowacyjnych modeli biznesowych i opracowaniem nowych niskoemisyjnych produktów, ze szczególnym uwzględnieniem ich usług i funkcji. Należy wykorzystać potencjał wszystkich sektorów i podmiotów, a decydenci polityczni nie powinni faworyzować określonych podmiotów, np. poprzez wspieranie pewnych sektorów, technik czy produktów.

3.10. **Rolnictwo i leśnictwo** są związane ze zmianami klimatu, i to z kilku powodów. W łagodzeniu zmiany klimatu oprócz zmniejszania emisji istotna jest także sekwestracja dwutlenku węgla. Podkreśla to znaczenie zrównoważonego wykorzystania zasobów leśnych oraz prawidłowego gospodarowania glebą. Z drugiej strony rolnictwo i leśnictwo stoją w obliczu istotnych wyzwań w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu. Konieczne są zatem intensywne działania badawczo-rozwojowe w zakresie odporności i adaptacji, a także roli gleby jako pochłaniacza dwutlenku węgla.

3.11. Związek między zmianą klimatu a bezpieczeństwem żywnościowym ma zasadnicze znaczenie w kontekście szybkiego wzrostu liczby ludności. Aby sprostać ogromnym wyzwaniom zarówno w zakresie bezpieczeństwa żywnościowego, jak i łagodzenia zmiany klimatu, konieczne są bardziej zrównoważone systemy żywnościowe oraz zapobieganie ucieczce emisji i miejsc pracy.

3.12. **Cyfryzacja** jest przekrojowym elementem procesu dekarbonizacji społeczeństwa. Automatyzacja, robotyka i internet przedmiotów mogą usprawnić procesy przemysłowe i logistykę. Inteligentne sieci energetyczne, inteligentna mobilność, inteligentne budynki oraz inteligentne społeczności angażują obywateli w dekarbonizację i umożliwiają konsumentom wcielanie się w rolę „prosumentów”, podczas gdy platformy cyfrowe umożliwiają dzielenie się produktami i usługami.

3.13. Ogólnie rzecz biorąc, obywatele mają do odegrania istotną rolę w procesie przejścia do gospodarki neutralnej pod względem emisji. Bardziej zrównoważone wzorce **konsumpcji** i stylu życia, np. w zakresie odżywiania, zakupów, mobilności i hobby, mogą przynieść znakomite rezultaty. Podnoszenie świadomości, informowanie o produktach i edukowanie to narzędzia, dzięki którym można pomagać obywatelom w dokonywaniu świadomych wyborów.

3.14. Jeśli chodzi o konkretniejsze środki służące budowaniu neutralnej pod względem emisji dwutlenku węgla przyszłości w wyżej wymienionych kluczowych obszarach, EKES wydał w ciągu ostatnich lat szereg opinii ⁽²⁾.

3.15. Przechodzenie na neutralną pod względem emisji dwutlenku węgla gospodarkę z pewnością stworzy zwycięzców i przegranych. Dlatego konieczne trzeba pokierować transformacją w sprawiedliwy i kontrolowany sposób. Potrzeba właściwych środków, aby pomóc przedsiębiorstwom i obywatelom w **dostosowywaniu się** do nowej sytuacji. Główne zagrożenie, którym należy się zająć, to wzrost kosztów i niedobór umiejętności. Dobrą opcją jest tu ukierunkowane wsparcie finansowe po zidentyfikowaniu najsłabszych sektorów oraz grup. Wysiłki powinny jednak koncentrować się przede wszystkim na poszukiwaniu nowych rozwiązań i rozwoju umiejętności.

4. Pełne wykorzystanie mechanizmów cenowych

4.1. Podczas wdrażania środków mających na celu osiągnięcie celów wyznaczonych przez decydentów politycznych na mocy porozumienia paryskiego należy w jak najszerszym możliwym zakresie wykorzystywać mechanizmy rynkowe. W celu stymulowania działań w dziedzinie klimatu w sposób obiektywny i wydajny należy dążyć do ustalenia ogólnoswiatowego systemu opłat za emisje gazów cieplarnianych. Tym samym aby system ten mógł właściwie działać, trzeba stopniowo wycofywać wykluczające się nawzajem bądź nakładające się na siebie dotacje.

4.2. W wielu krajach i regionach stosuje się już różne rodzaje systemów opłat za emisje dwutlenku węgla, głównie opodatkowanie emisji, górne limity uprawnień do emisji oraz systemy handlu przydziałami. Rozważa się także środki łączące różne systemy.

4.3. Jeśli chodzi o unijny system handlu uprawnieniami do emisji, cena uprawnień do emisji pozostaje nieoczekiwanie niska, ponieważ podaż uprawnień wyraźnie przekroczyła popyt, a pokrywające się dotacje oddziałują na rynek. Pułap emisji gwarantuje, że cel ograniczenia emisji zostaje osiągnięty, ale system nie zawiera zachęt do inwestowania w niskoemisyjne źródła energii. Wymagałoby to zwiększenia ceny dwutlenku węgla i jednoczesnego zapewnienia, że podjęte zostaną środki zapobiegające ucieczce emisji.

4.4. Dobrze działający i sprawiedliwy ogólnoswiatowy system opłat za emisje stworzyłby równe warunki działania dla eksporterów na rynkach światowych, a tym samym zmniejszyłby ryzyko ucieczki inwestycji i zatrudnienia. Ponadto zlikwidowałby przewagę konkurencyjną importowanych towarów, które są tańsze z uwagi na niższe wymogi w zakresie ochrony klimatu. Co więcej skierowałby przepływy finansowe do krajów rozwijających się. Dlatego też trzeba zdecydowanie dążyć do opracowania odpowiednich przepisów w skali globalnej. Komitet przypomina w tym miejscu, że opowiedział się za tymczasowym rozwiązaniem w postaci uwzględniającego emisje dostosowania cen na granicach, które byłoby stosowane do momentu wdrożenia globalnego systemu ⁽³⁾. Niemniej trzeba zwrócić należytą uwagę na wyzwania i zagrożenia związane z takimi mechanizmami.

⁽²⁾ Zob. np. opinie EKES-u: „Skutki konkluzji konferencji COP21 w dziedzinie europejskiej polityki transportowej” (Dz.U. C 303 z 19.8.2016, s. 10); „Stan unii energetycznej w 2015 r.” (Dz.U. C 264 z 20.7.2016, s. 117); „Gospodarka o obiegu zamkniętym” (Dz.U. C 264 z 20.7.2016, s. 98); „Zintegrowany plan EPSTE”, (Dz.U. C 133 z 14.4.2016, s. 25); „Nowa struktura rynku”, (Dz.U. C 82 z 3.3.2016, s. 13); „Ramy etykietowania efektywności energetycznej”, (Dz.U. C 82 z 3.3.2016, s. 6); „Stworzenie nowego ładu dla odbiorców energii” (Dz.U. C 82 z 3.3.2016, s. 22); „Przegląd systemu handlu emisjami” (Dz.U. C 71 z 24.2.2016, s. 57); „Protokół paryski” (Dz.U. C 383 z 17.11.2015, s. 74); „Wpływ polityki w zakresie klimatu i energii na sektory rolnictwa i leśnictwa” (Dz.U. C 291 z 4.9.2015, s. 1); „Ramy polityczne na okres 2020–2030 dotyczące klimatu i energii” (Dz.U. C 424 z 26.11.2014, s. 39); „Instrumenty rynkowe” (Dz.U. C 226 z 16.7.2014, s. 1).

⁽³⁾ Zob. opinia „Instrumenty rynkowe”, pkt 3.5.1 i 3.5.2 (Dz.U. C 226 z 16.7.2014, s. 1).

4.5. Należy starannie ocenić różne warianty, aby zbadać warunki i skutki odpowiedniego systemu opłat. Warto by rozważyć co najmniej następujące kroki:

- wzajemne połączenie istniejących regionalnych systemów opłat i systemów handlu uprawnieniami,
- ustanowienie ogólnosektorowych, międzynarodowych systemów handlu uprawnieniami do emisji w odniesieniu do najważniejszych sektorów.

EKES zachęca Komisję, by aktywnie badała różne opcje i środki, dzieliła się swoimi doświadczeniami i współpracowała z innymi krajami w dążeniu do wprowadzenia ogólnosiękatowego systemu opłat za emisje dwutlenku węgla.

5. Wielorakie funkcje społeczeństwa obywatelskiego

5.1. Społeczeństwo obywatelskie ma do odegrania ważną rolę na poziomie międzynarodowym, europejskim, krajowym i lokalnym podczas przechodzenia do neutralności pod względem emisji dwutlenku węgla na świecie. Przedsiębiorstwa, pracownicy, konsumenci i obywatele swoimi działaniami w swoim otoczeniu faktycznie przyczyniają się do tej zmiany, podczas gdy decydenci polityczni powinni zapewnić im sprzyjające i zachęcające środowisko działania.

5.2. Na rynkach widać już duży postęp: coraz więcej inwestorów prywatnych i instytucjonalnych uwzględnia „ryzyko węglowe” swoich celów inwestycyjnych. Ustanowiono prywatne fundusze kapitałowe związane ze zmianą klimatu. Wiele przedsiębiorstw odnawia i rozwija swoją działalność i paletę produktów w celu zaspokojenia związanych z klimatem potrzeb klientów i udziałowców. We wszystkich sektorach, a także między dużymi firmami a MSP, tworzą się nowe ekosystemy biznesowe.

5.3. Podczas wielu działań na konferencji COP21 podkreślano rolę władz szczebla lokalnego i regionalnego, sektora prywatnego i innych podmiotów społeczeństwa obywatelskiego w osiągnięciu celów klimatycznych i stymulowaniu nowych partnerstw. Program globalnych działań na rzecz klimatu musi wykorzystać ten impuls i dalej wzmacniać tego rodzaju działalność.

5.4. Jak zaproponowano w opinii EKES-u⁽⁴⁾, należy utworzyć koalicję decydentów politycznych, administracji i społeczeństwa obywatelskiego, aby stymulować i podnosić świadomość działań w dziedzinie klimatu podejmowanych na różnych poziomach przez podmioty niepubliczne, ustanowić forum dla zorganizowanego dialogu i usunąć przeszkody w działaniu. Komitet ma nadzieję, że zostanie w pełni włączony w tego rodzaju spójną infrastrukturę obejmującą różne podmioty.

5.5. W odniesieniu do współpracy społeczeństwa obywatelskiego z innymi regionami, w szczególności z krajami Afryki, Karaibów i Pacyfiku (AKP)⁽⁵⁾ oraz regionu Morza Śródziemnego, problem zmiany klimatu – w połączeniu z wyzwaniami związanymi z bezpieczeństwem żywnościowym – stanowi priorytet w programie EKES-u.

5.6. EKES pragnie też współpracować z Komisją w przygotowaniu długofalowej strategii klimatycznej UE dotyczącej tego, w jaki sposób doprowadzić do neutralności pod względem emisji dwutlenku węgla na świecie.

Bruksela, dnia 21 września 2016 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Georges DASSIS

⁽⁴⁾ Opinia w sprawie koalicji na rzecz realizacji zobowiązań porozumienia paryskiego, przyjęta dnia 14 lipca 2016 r. (Dz.U. C 389 z 21.10.2016, s. 20).

⁽⁵⁾ Zob. rezolucja sieci UE–Afryka zrzeszającej podmioty gospodarcze i społeczne, lipiec 2016 r., Nairobi.